

AZ EGRI TÖRVÉNYSZÉK TÁJÉKOZTATÓJA TANÚK RÉSZÉRE

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

(Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdés)

Az Alaptörvényben fentiekben megfogalmazott, mindenkit megillető jog megfelelő érvényesítésében – a bizonyítási eszközök között – **jelentős szerepe van a tanúk vallomásának.**

Általános szabály, hogy akit a bíróság tanúként megidéz, az – bizonyos kivételekkel – mind a büntetőeljárásban és a szabálysértési eljárásban, mind a polgári eljárásban köteles a bíróság előtt megjelenni és tanúvallomást tenni.

A tanúzási kötelezettség tartalmilag a következőket foglalja magában

A megjelenési kötelezettség a tanúnak a szabályszerű idézésben megjelölt időpontban a bíróság előtt való megjelenési kötelezettségét jelenti. A tanú a tárgyaláson és a bizonyítási eljárásnál kihallgatása előtt nem lehet jelen, és kihallgatása után csak a bíróság engedélyével távozhat el.

A tanú vallomástételi kötelezettsége kiterjed a személyi adatok közlésére, illetve az elfogultságának kiderítésére irányuló kérdések megválaszolására, amely kérdésekre akkor is köteles válaszolni, ha egyébként a vallomástétel megtagadására jogosult.

Mentesül azonban a tanú a vallomástételi részkötelezettség teljesítése alól, ha tanúként nem hallgatható ki, vagy a tanúvallomást megtagadhatja.

A tanú okirat-felmutatási kötelezettsége

A tanú a kihallgatása alkalmával a birtokában levő okiratot, illetőleg annak az ügyre vonatkozó részét köteles a bíróság rendelkezésére megtekintés végett bemutatni. Az okirat bemutatásának alaptalan megtagadása a tanúságtétel megtagadásának következményeit vonja maga után.

A tanú igazmondási kötelezettsége

Ha a tanú vallomástételének nincs akadálya, köteles a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény értelmében:

A munkavállaló mentesül rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól az idézésre a bíróság előtt történő megjelenés, kihallgatás időtartamára.

A tanú kérésére a bíróság a tárgyaláson való megjelenéséről, annak időtartamáról a tanú részére igazolást állít ki.

A tanút a bírósági eljárás során megillető jogok

A tanúk költségtérítéséről szóló 14/2008. (VI. 27.) IRM rendelet alapján a tanúnak joga van a megjelenésével felmerült költségek bíróság általi megtérítéséhez.

A tanú kérheti útiköltségének, vagyis a lakóhelyéről, vagy tartózkodási helyéről a kihallgatás helyére és a visszautazással ténylegesen felmerült és igazolt költségeinek megtérítését. A tanú részére útiköltségként a vasút másodosztályú menettérti jegy árát, a helyközi buszjárat menettérti jegy árát, és a helyi tömegközlekedési eszköz, illetve komp visszaútra számított viteldíját kell megtéríteni.

Ha a tanú lakóhelye, vagy tartózkodási helye a kihallgatás helyétől eltérő településen van, és a tanú a bíróságra gépjárművel érkezik, a tanú a lakóhelye vagy tartózkodási helye és a kihallgatás helye alapján a legrövidebb oda-vissza útra számított útiköltség, valamint a parkolás díj megtérítésére jogosult.

Az útiköltség megállapításához a tanúnak **a közlekedési eszköz** (vonat, busz, komp) igénybevételére jogosító jegyet vagy a közlekedési eszköz viteldíjáról szóló számlát, **gépjárművel történt utazás esetén** pedig a gépjármű forgalmi engedélyét a bíróság részére be kell mutatnia. A tanúnak **a parkolási díj összegét** a parkolójegy, a parkolószelvény, vagy annak díjáról szóló számla bemutatásával kell a bíróság felé igazolnia.

Ha a tanú kihallgatása olyan időpontban kezdődik, amikor **a kihallgatás napján az odautazásra az éjszakai órákban (23 óra és 5 óra között) kerülne sor,** a tanú **jogosult** az elszállásoláshoz igénybe vehető kereskedelmi vagy fizetővendéglátó szálláshely költségének megtérítésére.

A tanú szállásköltségre akkor is jogosult, ha **a kihallgatása olyan időpontban végződik, hogy a hazautazására a kihallgatás napján az éjszakai órákban kerülne sor,** vagy a kihallgatáson a tanú megjelenése egymást követő napokon szükséges, és a kihallgatásról való hazautazásra vagy a következő kihallgatásra való visszautazásra a kihallgatás napján az éjszakai órákban kerülne sor. **A tanúnak a szállásköltséget a kereskedelmi vagy fizetővendéglátó szálláshely által kiállított számla bemutatásával kell a bíróság felé igazolnia.**

A tanú az útiköltség-, valamint a szállásköltség megtérítése iránti igényét a tárgyaláson jelentheti be, és annak az összegét a bíróság felé igazolnia kell.

Az a tanú, aki a kihallgatás miatt a munkából kiesett időre távolléti díjra nem jogosult, a munkából kiesett időre – ideértve az utazással eltöltött időt is – költségtérítés megtérítésére jogosult. A munkából kiesett időre járó költségtérítéshez a munkavégzésre irányuló jogviszonyról szóló okirat bemutatása szükséges; a tanúnak továbbá nyilatkoznia kell arról, hogy a munkából kiesett időre távolléti díjat nem kap.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény értelmében:

A tárgyalás rendjének fenntartása: a tárgyalóterembe – a büntetés-végrehajtási szervezet és a rendőrség szolgálati feladatot ellátó tagjain kívül – **fegyverrel vagy rendbontásra alkalmas eszközzel senki sem léphet be.**

Tanúként az hallgatható ki, akinek bizonyítandó tényről tudomása lehet. Az is tudomás, amit a tanú egy másik személytől hallott.

Nem hallgatható ki tanúként (tanúzási tilalom)

- az egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja arról, amire a hivatásánál fogva titoktartási kötelezettsége áll fenn,
- a védő arról, amiről mint védő szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt,
- akitől a testi vagy szellemi állapota miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás,
- a hatósági tanú olyan tényekre, adatokra, körülményekre nézve, amelyre titoktartási kötelezettség terheli, és ez alól a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság nem mentette fel,
- minősített adatról nem hallgatható ki tanúként az, aki a titoktartási kötelezettség alól nem kapott felmentést.

A tanúvallomást megtagadhatja (a megtagadás jogosságáról az eljáró bíróság határoz)

- a terhelt **hozzátartozója,**
- az, aki magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, az ezzel kapcsolatos kérdésben, akkor is, ha a tanúvallomást az előző pont alapján nem tagadta meg,
- az, aki a foglalkozásánál vagy közmegbízásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással a titoktartási kötelezettségét megsértené, kivéve, ha ez alól a külön jogszabály szerint jogosult felmentette, vagy külön jogszabály szerint a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megkeresésére a titoktartási kötelezettség alá eső adat továbbítása a felmentésre jogosult számára kötelező,
- a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy, ha a tanúvallomásával a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétét felfedné, az ezzel kapcsolatos kérdésben, kivéve, ha a bíróság az információt átadó személy kilétének felfedésére kötelezte.

Ki a hozzátartozó?

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény értelmében:

Hozzátartozó:

- a) az egyeneságbeli rokon és ennek házastársa vagy élettársa,
- b) az örökbefogadó és a nevelőszülő (ideértve az együtt élő mostohaszülőt is), az örökbe fogadott és a nevelt gyermek (ideértve az együtt élő mostohagyermeket is),
- c) a testvér és a testvér házastársa vagy élettársa,
- d) a házastárs, az élettárs,
- e) a házastárs vagy az élettárs egyeneságbeli rokona és testvére;

A tanúkat a bíróság egyenként hallgatja ki. A tanács elnöke az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból **a tanú kihallgatásának tartamára a tárgyalóteremből eltávolíttatja azt a vádlottat**, akinek jelenléte a tanút a kihallgatása során zavarná.

A bíróság a kihallgatás kezdetén megkérdezi a tanútól a nevét, a születési idejét és helyét, anyja nevét, a lakóhelyének és tartózkodási helyének címét, az értesítési címét, a foglalkozását, a személyazonosító okmánya számát, valamint azt, hogy a terhelttel vagy a sértettel rokon viszonyban van-e, vagy az ügyben más okból érdekelt vagy elfogult-e. **Ezekre a kérdésekre a tanú akkor is köteles válaszolni, ha egyébként a vallomástételt megtagadhatja.**

A kihallgatás elején **tisztázza a bíróság, hogy nincs-e a tanú vallomástételének akadálya.** Ha a tanú vallomástételének nincs akadálya, **figyelmezteti arra, hogy köteles a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani, továbbá arra, hogy a hamis tanúzást és a tanúvallomás jogosulatlan megtagadását a törvény büntetni rendeli.**

A tanúként kihallgatandó **sértett, illetve képviselője** a sértett kihallgatása kezdetén, ha korábban erről nem nyilatkozott, nyilatkozhat arról, hogy érvényesít-e **polgári jogi igényt.**

A kihallgatása során a tanú a hozzá intézett **kérdésekre** válaszol, de arra is módja van, hogy a **vallomását összefüggően** előadja; ennek során a bíróság tisztázza azt is, hogy a tanú az általa elmondottokról **miként szerzett tudomást.**

Ha a tanú vallomása eltér a korábbi vallomásától, ennek okát tisztázni kell.

Ha a tanúk, illetőleg a terhelt és a tanú vallomásai egymással ellentétesek, az ellentétet szükség esetén **szembesítéssel** lehet tisztázni.

Ha a tanú az eljárási cselekménynél való közreműködést, illetve a vallomástételt a következményekre történt figyelmeztetés után **jogosulatlanul megtagadja,** rendbírsággal sújtható, és az okozott költség megfizetésére kötelezhető.

A tizennyolcadik életévét meg nem haladott, valamint a szellemi vagy egyéb állapota miatt korlátozottan képes tanú kihallgatásánál a tanú törvényes képviselője, támogatója és gondozója jelen lehet.

A tizennegyedik életévét meg nem haladott személyt csak akkor lehet tanúként kihallgatni, ha a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható.

Ha a tanú a tizennegyedik életévét nem töltötte be, és a nyomozás során a bíróság kihallgatta, a tárgyalásra nem idézhető.

Ha az ilyen tanú a tárgyalás időpontjában a tizennegyedik életévét betöltötte, a tárgyalásra különösen indokolt esetben idézhető.

Aki szellemi vagy egyéb állapota miatt korlátozottan képes megítélni a tanúvallomás megtagadásának jelentőségét, tanúként csak akkor hallgatható ki, ha vallomást kíván tenni, és a törvényes képviselője vagy a tanúként kihallgatandó által megjelölt hozzátartozó hozzájárul.

A törvényes képviselő vagy a kihallgatandó által megjelölt **hozzátartozó a tanú érdekében ügyvédet hatalmazhat meg.**

Ha a tanú és a törvényes képviselő vagy a gondozó, illetve a támogató vagy a tanú által megjelölt hozzátartozó között érdekellentét van, vagy a nyomozás érdekei miatt szükséges, a meghatározott jogokat a gyámhatóság gyakorolja.

Sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.

A sértett jogosult arra, hogy

- ha e törvény másképp nem rendelkezik – az eljárási cselekményeknél jelen legyen, az eljárás őt érintő irataiba betekintszen,
- az eljárás bármely szakaszában indítványokat és észrevételeket tegyen,
- a büntetőeljárás jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon,
- e törvényben meghatározott esetekben jogorvoslattal éljen.

Ha a sértett akár a büntetőeljárás megindítása előtt, akár azt követően meghalt, helyébe egyenesági rokona, házastársa, élettársa vagy törvényes képviselője léphet, és gyakorolhatja a meghatározott jogokat.

Az élet, a testi épség és az egészség elleni szándékos, ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet), valamint a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények (Btk. XIX. Fejezet) **sértettje jogosult arra, hogy kérelmére értesítsék** az előzetesen letartóztatott szabadon bocsátásáról vagy szökéséről, az elítélt véglegesen vagy feltételesen történő szabadon bocsátásáról és a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakításáról, továbbá szökéséről, valamint a javítóintézeti nevelés esetén a fiatalkorú végleges vagy ideiglenes elbocsátásáról, vagy a javítóintézet engedély nélküli elhagyásáról.

A segítő: a tanú segítője az az ügyvéd, aki **a tanú érdekében jár el**. A tanú érdekében az eljárás minden szakaszában eljárhat ügyvéd.

A támogató a sértett, a magánfél és a tanú számára a Polgári Törvénykönyv alapján a gyámhatóság által kirendelt személy. **Támogató az egyes ügyei intézésében, döntései meghozatalában belátási képességének kisebb mértékű csökkenése miatt segítségre szoruló nagykorú számára rendelhető ki.**

A magánvádló: A terhelt bűnösségének bizonyítása a magánvádlót terheli. A magánvádlót **a sértett jogain kívül a vád képviselőjével járó jogok illetik meg.**

Az önvádra kötelezés tilalma

„Senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson.”

Az önvádra kötelezés tilalma a tisztességes eljárás követelményéből folyó, az ártatlanság vélelmének érvényesülését biztosító szabály, ez azonban **nem csupán a terheltre vonatkozik, hanem** a büntetőeljárásban közreműködőkre - így különösen a tanúra - is érvényes, egységes tilalom.

A tanú védelme

A tanúvédelem szabályai közvetlenül a **tanúzási kötelezettség teljesítésével magát veszélynek kitévő személy jogi és fizikai védelmét szolgálják**, ugyanakkor viszont az igazságszolgáltatás zavartalan működését is biztosítják.

A Be. az alábbi lehetőségeket biztosítja a tanú védelmére

Azt, hogy mikor melyik kerül alkalmazásra, mindig a konkrét ügy körülményei határozzák meg. Abban az esetben viszont, ha a törvényben írt feltételek megvalósultak, a tanút védelemben kell részesíteni a tanú akaratától függetlenül is.

- a tanú személyi adatainak zártan történő kezelése
- a szembesítés mellőzése
- a tanú különösen védett tanúvá nyilvánítható bizonyos, törvényben meghatározott feltételek esetén
- a felismerésre bemutatást úgy kell végezni, hogy a tanút ne észlelhessék, illetve ne ismerhessék fel
- a tanú kihallgatása idején lehetőség van arra, hogy a vádlott ne tartózkodjék a tárgyalóteremben
- bizonyítás kiegészítése esetén, ha az a tanú zártan kezelt adatainak nyilvánosságra kerülését eredményezné, a vádlott, a védő és a sértett értesítése mellőzhető
- a tanú érdekében meghatalmazott ügyvéd járhat el, ha a tanú a jogairól való felvilágosítás céljából ezt szükségesnek tartja
- a bíróság – kérelemre - engedélyezheti, hogy a tanú a szóbeli kihallgatását követően vagy helyette írásban tegyen vallomást
- a tanú külön jogszabályban biztosított védelemben részesíthető különösen indokolt esetben (2001.évi LXXXV. törvény, Védelmi Program).

Az idézéssel szembeni mulasztás következményei

Ha a tanú idézés ellenére nem jelenik meg, és ezt előzetesen, mielőtt az akadály a tudomására jut, haladéktalanul, vagy ha ez már nem lehetséges, az akadály megszűnése után nyomban, **alapos okkal nem igazolja, illetőleg az eljárási cselekményről engedély nélkül távozik,** a tanú elővezetése rendelhető el, vagy rendbírsággal sújtható.

Ha a tanú önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy nem hallgatható ki, illetőleg az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni, a következő kihallgatására, illetve eljárási kötelezettségének teljesítése érdekében a tanú **rendbírsággal sújtható vagy elővezetése rendelhető el, az okozott költség megtérítésére kötelezni kell.**

Ha az idézett kiskorú nem jelenik meg, és gondozója nem igazolja, hogy a kiskorú meg nem jelenésében vétlen, **a gondozó rendbírsággal sújtható, és a meg nem jelenéssel okozott költség megtérítésére kötelezhető.**

Az elővezetés személyi szabadságot korlátozó intézkedés annak érdekében, hogy az érintettet a bíróság elé állítsák, vagy biztosítsák az eljárási cselekményen, illetőleg a szakértői vizsgálaton való részvételét.

Az elővezetés **elrendeléséről a bíróság rendelkezik.**

Az elővezetést **a rendőrség hajtja végre, szükség esetén kényszert és más intézkedést** alkalmazhat.

A bíróság rendelkezhet úgy, hogy a rendőr az elővezetés foganatosítása helyett az érintett személy **útba indulását** ellenőrizze.

Az elővezetés költségének megfizetésére az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt személyt kell kötelezni. Eredménytelen elővezetés esetén az elővezetést elrendelő bíróság a kötelezettet kérelmére különös méltánylást érdemlő okból mentesítheti az elővezetés költségének megfizetése alól.

Az elővezetés költségét a 71/2014. (XII. 19.) BM rendelet szabályozza, melynek minimális összege 9.250,-Ft.

Rendbírság: a rend fenntartása érdekében, valamint az eljárási kötelezettségek megszegése miatt **ezer forinttól kétszázezer forintig,** különösen súlyos vagy ismételt esetben **ötszázezer forintig** terjedő összegben szabható ki.

A tanács elnöke azt, aki a tárgyalás rendjét, vagy a tárgyalás szabályszerű menetét zavarja:

- rendre utasítja,
- ismételt vagy súlyos rendzavarás esetén a tárgyalásról kiutasíthatja, illetőleg kivezettetheti,
- rendelkezhet úgy, hogy a rendzavaró vagy a tárgyalás szabályszerű menetét zavaró a tárgyalóterembe azon a tárgyalási napon nem térhet vissza,
- a rendzavarót vagy a tárgyalás szabályszerű menetét zavarót rendbírsággal sújthatja,
- ha a hallgatóság a tárgyalás rendjét vagy szabályszerű menetét ismételten megzavarja, a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárhatja,
- a tárgyaláson történt büntető- vagy fegyelmi eljárás alapjául szolgáló rendzavarásról az illetékes hatóságot, illetőleg a fegyelmi jogkör gyakorlóját értesíti,
- a büntetőeljárás alapjául szolgáló esetben elrendelheti a rendzavaró őrizetbe vételét. Az őrizet hetvenkét óráig tarthat.

A tárgyalás vezetésének és rendjének fenntartása körében hozott határozatok közül a rendbíróság kiszabásáról, a költségek viselésére kötelezésről vagy őrizetbe vételről szóló határozat ellen van helye külön fellebbezésnek.

Az igazolás

Ha a sértett, a magánvádló vagy a tanú **határidőt vagy határnapot, illetőleg a jogorvoslatra jogosult határidőt önhibáján kívül mulasztott** - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - **igazolásnak van helye**, melyet az elmulasztott határidő utolsó napjától, illetőleg a határnaptól számított **nyolc napon belül lehet előterjeszteni**.

Ha a mulasztás később jutott a mulasztó tudomására, vagy az akadály később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetőleg az akadály megszűnésével kezdődik.

Hat hónapon túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni.

Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás vétlenségét valószínűsítik. **Határidő elmulasztása esetén** az igazolási kérelem előterjesztésével együtt az elmulasztott cselekmény is pótolni kell.

Az igazolási kérelemnek az eljárás folytatására, illetőleg a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. Ha az igazolási kérelem valószínűsíti a mulasztó vétlenségét, illetve azt, hogy az elmulasztott cselekmény pótlása megtörtént vagy megtörténik, az eljárási cselekmény vagy a határozat végrehajtása felfüggeszthető.

(A szabálysértési eljárásban - lényegét tekintve - a büntető eljáráshoz hasonlóan, a fenti szabályok alkalmazandóak.)

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény értelmében:

A tárgyalóterembe – a rendőrség és a büntetés-végrehajtási testület szolgálati feladatot ellátó tagjain kívül – **fegyverrel vagy rendbontásra alkalmas eszközzel senki sem léphet be.**

A tanú az a peres felektől különböző személy, aki az általa észlelt múltbeli tényekről tesz vallomást a bíróság előtt.

Az idézésben fel kell tüntetni az eljáró bíróságot és a bírósági ügyszámot, a felek nevét, perbeli állását és a per tárgyát, valamint a kitűzött tárgyalás (meghallgatás) idejét és helyét.

Az idézésben **figyelmeztetni kell a címzettet** a meg nem jelenés következményeire.

Idézésnek sürgős esetben rövid úton – távbeszélőn, tárgyaláson szóban, illetőleg elektronikus levél vagy külön kézbesítő útján – is helye van.

Tanúként kihallgatni nem lehet:

- akitől testi vagy szellemi fogyatkozása miatt helyes vallomás nem várható,
- a tanú, ha a titoktartás alól felmentést nem kapott, nem hallgatható ki olyan kérdéssről, amely minősített adatnak minősül. A titoktartási kötelezettség az annak alapjául szolgáló viszony megszűnése után is fennmarad.

A tanúvallomást megtagadhatja:

- a felek bármelyikének **a hozzátartozója;**
- az, aki a tanúvallomás folytán magát vagy a hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, az azzal kapcsolatos kérdésben;
- az ügyvéd, az orvos és más olyan személy, aki hivatásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással titoktartási köteleességét sértené meg, kivéve ha az érdekelt e köteleesség alól felmentette;
- a jogvitával érintett ügyben lefolytatott közvetítői eljárásban eljáró közvetítő, szakértő;
- az üzleti titok megtartására köteles személy az olyan kérdésben, amely tekintetében a tanúvallomással titoktartási köteleességét sértené meg;
- a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy, ha a tanúvallomásával a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétét felfedné, az azzal kapcsolatos kérdésben.

Ki a hozzátartozó?

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény értelmében:

Hozzátartozó:

- az egyeneságbeli rokon és annak házastársa,
- az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő,
- az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek,
- a testvér,
- a házastárs,
- a jegyes és az élettárs,
- a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére,
- a testvér házastársa.

Ha a tanú nem hallgatható ki, vagy nem akar vallomást tenni, ezt a bíróságon a kítűzött határnap előtt is bejelentheti.

A megtagadás okát a bejelentéssel egyidejűleg elő kell adni és egyben valószínűsíteni kell. A bíróság egyéb valószínűsítő adat hiányában a tanút a megtagadás okára nézve ki is hallgathatja.

Abban a kérdésben, hogy **a tanúságtétel megtagadásának helye van-e, a kihallgatást fogantató bíróság határoz.** A perbíróságnak vallomástételre kötelező határozata ellen a tanú fellebbezéssel élhet.

A kihallgatás megkezdése előtt a bíróság a tanút **nyilatkoztatja, hogy kívánja-e személyi adatainak zártan kezelését.**

A bíróság a tanú személyi adatait a tanú nevének kivételével – meghatározott esetben a tanú nevét is – **az iratok között elkülönítve, zártan kezeli,** ha azokat a fél meghatározott módon jelentette be, illetve ha ezt a tanú a kihallgatása előtt kéri.

A tanú személyi adatait ebben az esetben csak a bíróság, a jegyzőkönyvvezető és az ügyész jogosult megismerni.

A bíróság az eljárás során biztosítja, hogy a tanút megidézni kérő fél és az ügyész kivételével a felek és egyéb perbeli személyek számára az eljárás egyéb adataiból a tanú személyi adatai ne válhassanak megismerhetővé.

A tanú a tárgyaláson és a bizonyítási eljárásnál kihallgatása előtt nem lehet jelen, és kihallgatása után **csak a bíróság engedélyével távozhat el.**

A kihallgatás megkezdése előtt a bíróság a tanút **figyelmezteti a hamis tanúzás következményeire.**

A kihallgatás kezdetén a tanútól a bíróság megkérdezi a nevét, születési helyét, idejét, anyja nevét, lakóhelyét, valamint azt, hogy a felekkel milyen viszonyban van, és hogy ennek folytán vagy más okból nem elfogult-e. Ezekre a kérdésekre a tanú akkor is köteles válaszolni, ha egyébként a vallomástétel megtagadására jogosult.

Ha a bíróság a tanú személyi adatainak zártan kezelését rendelte el, a tanú személyi adatait a személyazonosításra alkalmas iratok megtekintésével állapítja meg, írásban rögzíti és zártan kezeli.

Ezután a tanút részletesen ki kell hallgatni, tisztázva azt is, hogy az általa előadottakról miként szerzett tudomást.

A tanút az elnök hallgatja ki. A bíróság többi tagja is jogosult a tanúhoz kérdéseket intézni.

Kérdéseket a felek indítványozhatnak. Az elnök a feleknek kérelmükre megengedheti, hogy a tanúhoz közvetlenül is intézhessenek kérdéseket. A fél részéről indítványozott vagy a tanúhoz közvetlenül intézett kérdés megengedhetősége felől az elnök határoz.

Ha a tanú vallomása más tanúnak vagy a személyesen meghallgatott félnek az előadásával ellentétben áll, **az ellentét tisztázását szükség esetében a bíróság szembesítéssel kísérel meg.**

A tanú a kihallgatása alkalmával **a birtokában levő okiratot, illetőleg annak a peres ügyre vonatkozó részét köteles a bíróság rendelkezésére megtekintés végett bemutatni,** kivéve ha az okiratot perben nem álló harmadik személy nevében tartja birtokában.

Ha a tanú az okirat bemutatását alaptalanul megtagadja, a tanúságtétel megtagadásának következményeit alkalmazza a bíróság.

A bíróság szükség esetén elrendelheti az okirat másolatának (kivonatának) az iratokhoz való csatolását. Ha a tanú a másolatot (kivonatot) csatolni nem tudja, annak elkészítéséről a bíróság gondoskodik.

Ha a tanú aggkora, betegsége, testi fogyatkozása vagy más ok miatt a bíróság előtt nem jelenhet meg, a bíróság a tanút lakásán, illetőleg tartózkodási helyén hallgatja ki. A tanúkihallgatás helyéről és idejéről a feleket és a tanút előzetesen értesíti.

A kihallgatás után a tanú előtt a jegyzőkönyvbe vett vallomását fel kell olvasni, kivéve, ha a felolvasást sem a tanú, sem a felek nem kívánják.

A tizennegyedik életévét be nem töltött kiskorú tanút törvényes képviselője útján idézi a bíróság azzal a felhívással, hogy a tanú megjelenéséről gondoskodik.

A tizennegyedik életévét be nem töltött kiskorút csak akkor lehet tanúként kihallgatni, ha a vallomásától várható bizonyíték **másként nem pótolható.**

A kiskorú tanú kihallgatásánál a **törvényes képviselője jelen lehet.**

A tizennegyedik életévét be nem töltött kiskorú kihallgatása esetén **az igazmondás követelményéről ad tájékoztatást a bíróság.**

A tizennegyedik életévét be nem töltött kiskorú tanú esetében **a személyi adatainak zártan kezeléséről, valamint a vallomástétel megtagadásáról a nyilatkozatot** a törvényes képviselője teszi meg, valamint a vallomástételre kötelező határozat elleni fellebbezési jogot a törvényes képviselő gyakorolja.

Ha a kiskorú tanú és a törvényes képviselője között érdekellentét van, a bíróság megkeresésére a gyámhatóság által kirendelt eseti gyám gyakorolja a meghatározott jogokat.

A tárgyalás rendjének fenntartásáról és a tárgyalás méltóságának megőrzéséről az elnök gondoskodik.

Az elnök:

- a tárgyalás szabályszerű lefolytatása, méltóságának és biztonságának megőrzése érdekében helyszűke esetén meghatározhatja a hallgatóság létszámát,
- eltávolíthatja azokat, akik állapotuk vagy megjelenésük folytán a tárgyalás méltóságát sértik,
- a tanúkat, ha a tárgyalás rendjét megzavarják, rendreutasítja,
- ismételt vagy súlyosabb rendzavarás esetében pénzbírságot szab ki,
- ha a tanúnak az állapota vagy megjelenése a tárgyalás méltóságát sérti, pénzbírsággal sújthatja,
- ismételt vagy súlyosabb rendzavarás esetében a tanúkat a teremből kiutasíthatja, illetőleg kivezettetheti,
- büntető- vagy fegyelmi eljárás alapjául szolgáló rendzavarásról a bíróság értesíti az illetékes hatóságot, ha pedig előzetes letartóztatásnak is helye van, intézkedik az elkövető őrizetbe vétele iránt és ezzel egyidejűleg feljelentést tesz.

Kényszerítő eszközök tanúkkal szemben: az eljáró bíróság **az okozott költségek megtérítésére kötelezi, és egyben pénzbírsággal sújtja azt a tanút:**

- aki szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, és elmaradását alapos okkal előzetesen ki nem mentette, vagy engedély nélkül eltávozott,
- aki a vallomástételt, illetve a közreműködést az ok előadása nélkül vagy a bíróság jogerős határozata ellenére, a következményekre történt figyelmeztetés után megtagadja.

A bíróság egyúttal **elrendelheti a meg nem jelent (eltávozott) tanú elővezetését is.**

A tanú elővezetését el kell rendelni, ha szabályszerű idézés ellenére ismételten nem jelent meg, és elmaradását alapos okkal előzetesen ki nem mentette vagy engedély nélkül eltávozott.

Ha a tanúként idézett, tizennegyedik életévét be nem töltött kiskorú szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg vagy engedély nélkül eltávozott, és a törvényes képviselője nem igazolja, hogy vétklen a kiskorú meg nem jelenésében, illetve eltávozásában, a törvényes képviselő pénzbírsággal sújtható és az okozott költség megtérítésére kötelezhető.

A polgári peres és nemperes eljárás, valamint a közigazgatási hatósági eljárás során **elrendelt elővezetésre** a 35/2008. (XII. 31.) IRM-PM együttes rendeletet kell alkalmazni. Az elővezetés költségének megtérítésére az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt személyt kell kötelezni. A költségtérítés összegének megállapítása, valamint megtérítése során a 71/2014. (XII. 19.) BM rendelet 2-7. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni. Az elővezetési költség minimális összege 9.250,-Ft.

A kiszabható pénzbírság legmagasabb összege ötszázezer – a kiskorúval szemben kiszabható pénzbírság legmagasabb összege háromszázezer – forint azzal, hogy az nem haladhatja meg a pertárgy értékét. A kiszabott pénzbírságot szabadságvesztésre átváltoztatni nem lehet.

Az idézéssel szembeni mulasztás igazolása

Amennyiben a tanúként megidézett személy az idézésben megjelölt időpontban valamely alapos ok miatt a bíróság előtt nem tud megjelenni, abban az esetben arról köteles a bíróságot – lehetőség szerint még a határnapot megelőzően – idejében értesíteni.

Ha a tanú az elmaradását (eltávozását) a fent említett intézkedések alkalmazása után alapos okkal kimenti, a vele szemben tett intézkedéseket hatályon kívül kell helyezni.

Tisztelt Tanúk !

Tájékoztatjuk Önöket, hogy az Egri Törvényszéken tanúgondozói hálózat működik.

Amennyiben a fenti tájékoztatás nem ad választ valamely kérdésükre, abban az esetben forduljanak bizalommal a tanúgondozóinkhoz!

A tanúgondozók folyamatban lévő, konkrét ügyben nem adhatnak tájékoztatást, arra vonatkozóan nem adhatnak tanácsokat, azonban tőlük általános felvilágosítást kérhetnek az Önöket megillető jogokról, a kötelezettségeikről, illetve azok teljesítésének a menetéről.

Amennyiben az ügy sajátosságát tekintve az indokoltnak mutatkozik, elkülönített várakozó helyiség biztosítását kérhetik. Igyekszünk olyan feltételeket biztosítani, amelyek elősegítik az állampolgári kötelezettségük teljesítését, és hogy vallomásukat befolyástól mentesen, félelem nélkül tehessek meg.

Köszönjük, hogy segítik az igazságszolgáltatási tevékenységünket!

Az Egri Törvényszék tanúgondozóinak elérhetőségét az alábbi táblázat tartalmazza.

Tanúgondozói hálózat az Egri Törvényszéken		
	Név, beosztás	Beosztási hely, elérhetőség
koordinátor	dr. Hajdúné dr. Ruzsics Gabriella Erzsébet elnökhelyettes	Egri Törvényszék 06/36/311-611 2166-os mellék
koordinátor	dr. Puskás Csilla bíróági titkár	Egri Törvényszék 06/36/311-611 2193-as mellék
mentor	Kókó Tímea bíróági ügyintéző polgári kezelőiroda	Egri Törvényszék 06/36/311-611 2202-es mellék
mentor	Fajcsákné Ozvaldik Ildikó bíróági ügyintéző büntetés-végrehajtási iroda	Egri Törvényszék 06/36/311-611 2263-as mellék
tanúgondozó	Gergely Tímea bíróági ügyintéző büntető kezelőiroda vezető	Egri Törvényszék 06/36/311-611 2266-os mellék
tanúgondozó	Dorkó Fanni tisztviselő büntető kezelőiroda	Egri Törvényszék 06/36/311-611 2266-os mellék
tanúgondozó	Kalotai Tamásné bíróági ügyintéző polgári leíró iroda	Egri Törvényszék 06/36/311-611 2169-es mellék
tanúgondozó	Moscoso Henrietta tisztviselő ügyfélközpont	Egri Törvényszék 06/36/311-611 2173-as mellék
tanúgondozó	Kovács Csabáné büntető kezelőiroda vezető	Egri Járásbíróság 06/36/311-611 2240-es mellék
tanúgondozó	Pállainé Prokaj Melinda polgári kezelőiroda vezető	Egri Járásbíróság 06/36/311-611 2247-es mellék
tanúgondozó	Veres Tünde kezelőiroda vezető	Füzesabonyi Járásbíróság 06/36/341-639 116-os mellék
tanúgondozó	Csoszor Csabáné kezelőiroda vezető	Hevesi Járásbíróság 06/36/346-625
tanúgondozó	Lászka Zsoltné kezelőiroda vezető	Gyöngyösi Járásbíróság 06/37/505-301
tanúgondozó	dr. Papp-Csertyaszki Melinda bíróági titkár	Hatvani Járásbíróság 06/37/341-247 118-as mellék